

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

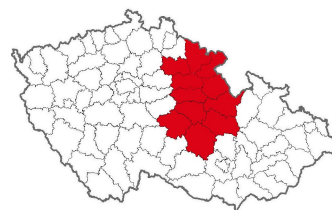
Havlíčkův Brod 28.8.2012
čj. SRS 036509 /2012

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 17 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 6.8.–26.8.2012

1. Počasí

První týden sledovaného období došlo k mírnému ochlazení doprovázenému slabými srážkami. Maximální denní teploty jen mírně překračovaly 20 °C a po chladném víkendu se začalo postupně oteplovat. Naopak ranní teploty byly v těchto dnech velmi nízké a v některých lokalitách klesaly i výrazně pod 5 °C. V posledním, třetím týdnu již teploty dosahovaly tropických hodnot a na mnoha místech byly zaznamenány teplotní rekordy. Mimo slabých přeháněk začátkem období a lokálních bouřek /na některých místech i slabé krupobití/ bylo po celé období velmi málo srážek a narůstal vláhový deficit. K jeho zmírnění došlo částečně až v posledních dvou dnech kdy spadlo lokálně i více než 20 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Díky teplému a suchému počasí probíhala druhá polovina žní za optimálních podmínek.

OBILNINY

Sklizeň prakticky ukončena a většina okresů hlásí průměrné výnosy. Na plochách kde chyběla v zimě sněhová pokrývka byly výnosy výrazně nižší a většinou zde byly zaznamenány zvýšené výskyty různých plevelů.

PŠENICE OZIMÁ (RF 99 BBCH)

Růstová fáze: sklizené zrna (vhodné pro posklizňové úpravy zrna, např. ochranné zásahy)

V průběhu sklizně byly odebírány vzorky pro zjištění výskytu **snětivosti pšenice rodu (*Tilletia*) a růžovění klasů pšenice (*Fusarium spp.*)**.

OVES SETÝ (RF 99 BBCH),

Růstová fáze: sklizené zrna (vhodné pro posklizňové úpravy zrna, např. ochranné zásahy)

Ve sklizeném zrna v okrese Jičín /lokalita Hořice/ se objevil vysoký výskyt **listopasů rodu *Sitona* (*Sitona spp.*)** – výskyt byl vysvětlen tím, že oves byl pěstován s podsevem vojtěšky seté a došlo k přenosu brouků z vojtěšky do sklizeného zrna.

KUKUŘICE (RF 69-85)

Růstová fáze: konec květu: vlákna blizen úplně suchá - mléčná zralost: zrna ve středu palice jsou žlutobílá: obsah mléčný: asi 40 % sušiny zrna

Další výskyty **snětivosti lat a palic kukuřice (*Ustilago maydis*)** byly zaznamenány v okresech Havlíčkův Brod /lokalita Sázavka 16.8./, Hradec Králové /lokalita Plačice 22.8./ a Jičín /lokalita Blata 15.8./.

Střední výskyt **rzi kukuřičné (*Puccinia sorghi*)** byl zjištěn v okrese Náchod /lokality Bohuslavice, Dolsko a Nahořany 21.8./.

První úlovek **bázelivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** na feromonovém lapáči byl zaznamenán v okrese Žďár nad Sázavou /lokalita Kyjov 24.8./. Silné výskyty tohoto škůdce jsou hlášeny pouze z okresů Pardubice /lokality Trnávka a Urbanice/ a Ústí nad Orlicí /lokalita Běstovice/. Na ostatních pozorovacích bodech jsou výskyty slabé, výjimečně střední. *Kontroly a záznamy výskytu dospělců na lepových deskách se provádí jednou týdně v období od 20.6. do poloviny října.*

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při seti nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujících práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

V okrese Jičín /lokalita Doubravice 16.8./ byl zjištěn první výskyt **lesknáčka čtyřskvrnného (*Glischrochilus quadripunctatus*)**.

První výskyt housenek **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** ve stoncích a poškození palic bylo pozorováno v okresech Náchod /lokalita Nahořany 9.8./, Pardubice /lokalita Trnávka 7.8./ a Ústí nad Orlicí /lokalita Tisová 16.8./.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 1-12 BBCH)

Růstová fáze: počátek bobtnání - 2. pravý list vyvinutý

V okrese Ústí nad Orlicí /lokality Choceň a Zámrs 22.8./ došlo při přehánce spojené se **silným větrem a kroupami** k silnému poškození vzešlých porostů.

Prakticky v celé oblasti jsou problémy se vzházením osetých ploch v důsledku velmi teplého a suchého počasí.

I když nejsou hlášeny škody způsobené **slimáčky (*Deroceras spp.*)**, přistoupili někteří pěstitelé k aplikaci moluskocidů na okrajích pozemků.

SLUNEČNICE (RF 85 BBCH)

Růstová fáze: postupující vyzrávání semen: semena ze střední třetiny černá, zadní strana úboru žlutá, krycí listeny s hnědými okraji, vlhkost semen asi 40%

V okrese Pardubice /lokalita Barchov 30.7./ došlo k rozšíření **hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)** i na listy a úbory - střední napadení.

OKOPANINY

BRAMBOR OBECNÝ (RF 79-89 BBCH)

Růstová fáze: první bobule odpadávají - rostlina plně odumřela

Pouze na pozorovacím bodě v okrese Pardubice /lokalita Sovolusky 16.8./ byl zjištěn silný výskyt **plísně bramboru (*Phytophthora infestans*)**. Díky velmi suchému počasí nedocházelo k výraznému nárůstu napadení porostů touto chorobou a není ani hlášen její výskyt na hlízách.

Na nezdesikovaném porostu v okrese Jičín /lokalita Slatiny 16.8./ byl zaznamenán velmi silný výskyt brouků i larev **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)**.

CUKROVKA (RF 39-49)

Růstová fáze: plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90% povrchu půdy - kořen dosáhl sklizňové velikosti

Mračňák Theophrastův (*Abutilon theophrasti*) byl zjištěn v dalších porostech v okrese Jičín /lokality Nemyčevy a Lužansko/.

Ve stejném okrese /lokality Kopidlno, Lužansko a Valdice/ byly pozorovány i ohniskově silné výskyty **ježatky kuří nohy (*Echinochloa crus-galli*)** v porostech.

Střední výskyt **skvrnatičky řepné (*Cercospora beticola*)** byl zjištěn v okrese Náchod /lokality Spy a Lhota u Nahořan 23.8./.

První, pouze slabý výskyt **padlí řepného (*Erysiphe betae*)** byl pozorován v okrese Hradec Králové /lokality Libčany a Mžany 20.8./.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

Začátek srpna byl i nadále příznivý pro rozvoj **bakteriální spály růžovitých (*Erwinia amylovora*)**, podle výsledků programu ERW byly v okrese Jičín od 2.8. do 11.8. ukončeny nové inkubační periody a opět probíhaly velmi vhodné resp. vhodné podmínky pro její průběh. Podobně tomu bylo i v okresech Ústí nad Orlicí a Havlíčkův Brod.

Další výskyt spály na hlozích byl potvrzen v okrese Hradec Králové /lokalita Lhota pod Libčany, Praskačka/.

JABLOŇ (RF 85 BBCH)

Růstová fáze: pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení

Slabý výskyt samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** Jičín /lokalita Úlibice/, Pardubice /lokalita Svinčany/ a Trutnov /lokalita Žireč – Zboží/. Bez výskytu zůstávají i v tomto období lapače v okrese Svitavy /lokalita Svitavy/. Jen minimální napadení plodů housenkami bylo hlášeno z okresu Žďár nad Sázavou a Pardubice.

Sledování letu dospělců do feromonových lapačů se provádí 2krát týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapač za 3 až 4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

Slabý výskyt **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)** ve feromonových lapačích je hlášen z okresů Jičín /lokalita Lužany/, Pardubice /lokalita Svinčany/ a Trutnov /lokalita Žireč – Zboží/. Bez výskytu zůstávají také v tomto období lapače v okrese Svitavy /lokalita Svitavy/.

Slabý výskyt **obaleče zimolézového (*Adoxophyes orana*)** byl zjištěn ve feromonovém lapači v okrese Trutnov /lokalita Žireč – Zboží/ a Jičín /lokalita Lužany/.

Střední až silný výskyt **klíněnky jabloňové (*Phyllonorycter blancardella*)** je i nadále sledován ve feromonovém lapači v okrese Jičín /lokalita Úlibice/ a poprvé také v okrese Pardubice /lokalita Svinčany 9.8. a 17.8./.

Zvýšený výskyt dospělců invazní **ostnohřbetky ovocné (*Stictocephala bisonia*)**, která se v Čechách objevila poprvé v roce 2010, byl zjištěn v ekologickém ovocném sadu a jeho okolí v okrese Jičín /lokalita Vinice 23.8./.

Samičky kladou vajíčka do kůry tenkých výhonů ovocných stromů a tato poranění mohou být vstupní branou pro další infekce popř. mohou konce větvíček odumírat.

Zničení úrody následkem krupobití bylo hlášeno z různých míst okresu Ústí nad Orlicí.

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 91 BBCH)

Růstová fáze: ukončen růst letorostů, terminální pupen vyvinut, listy ještě úplně zelené

Slabé výskyty motýlů nalétávajících na feromon **obaleče východního (*Cydia molesta*)** byly zaznamenány v okrese Pardubice /lokalita Choltice/.

MERUŇKA (RF 87-89 BBCH)

Růstová fáze: sklizňová zralost - konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost

Laboratorně byl potvrzen výskyt **virových neštovic (šarky) (Plum pox potyvirus PPV)** v okrese Hradec Králové /lokalita Praskačka/.

SLIVOŇ (RF 87 BBCH)

Růstová fáze: sklizňová zralost

Slabý výskyt **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonových lapačích je hlášen z okresu Jičín /lokalita Kamenice/, Svitavy /lokalita Koclířov/ a Trutnov /lokalita Žireč – Zboží/. Silnější napadení plodů se objevilo v okrese Žďár nad Sázavou a Jičín /lokalita Miletín/.

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první (přezimující) generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapačů, při zjištění nejméně dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

Slabý nálet samců na feromon **obaleče východního (*Cydia molesta*)** je i nadále hlášen z okresu Svitavy /lokalita Koclířov/.

Ohniskově silný výskyt **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)** a **svilušky chmelové (*Tetranychus telarius*)** na listech byl zaznamenán v okrese Hradec Králové /lokalita Těchlovice/ a na některých odrůdách švestek se poprvé objevil až plošný výskyt svilušek také v okrese Jičín /lokalita Úlibice/.

Další výskyt **virových neštovic (šarky) (Plum pox potyvirus PPV)** byl potvrzen v okrese Jičín /lokalita Holovousy/.

První výskyt **moniliniové hniloby plodů (*Monilinia fructigena*)** byl v tomto období zjištěn také v okrese Náchod /lokalita Náchod 20.8./ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Pohoří/. Zvyšující se výskyt je hlášen také z okresu Pardubice /lokalita Svinčany/ a Jičín /lokalita Miletín/.

TŘEŠEŇ (RF 93 BBCH)

Růstová fáze: počátek opadu listů z bází letorostů

V okrese Pardubice /lokalita Raškovice u Přelouče/ narůstá výskyt **skvrnitosti listů třešně (*Blumeriella jaapii*)** urychlující opad listů.

Drobné ovoce

JAHODNÍK (RF 93 BBCH)

Růstová fáze: usychání starých listů, mladé listy se ohýbají dolů (staré listy získávají odrůdově specifické zbarvení)

Silný výskyt **bílé skvrnitosti (*Mycosphaerella fragariae*)** zjištěn na zahrádkách v okrese Náchod /lokalita Náchod/.

ZELENINA

OKURKA

Střední výskyt **plísně okurky (*Pseudoperonospora cubensis*)** byl zjištěn na zahradách v okrese Rychnov nad Kněžnou /lokalita Pohoří 19.8./. První výskyt symptomů **padlí okurkového (*Erysiphe cichoracearum*)** byl hlášen z okresu Jičín /lokalita Miletín 16.8./.

OKRASNÉ DŘEVINY

V tomto období je možné najít na některých okrasných dřevinách zoocidie působené různými druhy hmyzu, např. nenápadně žlutavě zbarvené háčky **pilatky (*Pontania gallarum*)** na vrbě jívě /okres Jičín, lokalita Hořice – Doubrava/. Na planě rostoucích slivoních se letos místy objevily ve velkém množství předivové vaky s housenkami **bekyně zlatořitné (*Euproctis chrysorrhoea*)** /okres Jičín, lokalita - okraje silnice Podhorní Újezd směr Konecchlumí/. Kromě hálek a larev se v korunách okrasných stromů a keřů vyskytuje celá řada dospělců nové generace, např. na kalinách se můžeme setkat s **bázlivcem kalinových (*Pyrrhalta viburni*)** nebo na řešetláku s **merulí řešetlákovou (*Trichochermes walkeri*)** /okres Jičín, lokalita Vinice, ovocný sad/. Srpnové počasí přálo i rozvoji houbových chorob, na kaštanovnících se např. hromadně objevují symptomy **tečkovky dubové (*Mycosphaerella punctiformis*)** /okres Jičín, lokalita Hořice – Doubrava/.

JÍROVEC MAŽÁL

V okrese Pardubice /lokalita Pardubice 8.8./ stále přetrvává silný nálet 2. generace samců **klíněnky jírovcové (*Cameraria ohridella*)** do feromonových lapačů a také byly sledovány nové miny s larvami.

OSTATNÍ

Světelný lapač, okres Jičín /lokalita Holovousy/

V úlovcích světelného lapače se v letošním roce poprvé /6.8./ objevila **bekyně velkohlavá (*Lymantria dispar*)**, / 15.8./ **štětconoš trnkový (*Orgyia antiqua*)** nebo /7.8./ **trávnice luční (*Cerapteryx graminis*)**. Nejpočetnějším druhem v tomto období byla **osenice černé C (*Xestia c-nigrum*)**.

Za oblastní odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl, Ing. Karel Hradil, Ph.D.